Nousiainen Riina

14.10.2025

Eduskunnan sivistysvaliokunta
sivistysvaliokunta@eduskunta.fi

Kirjallinen asiantuntijalausuntopyyntö 8.10.2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtakunnallisesta osaamistietovarannosta ja siihen liittyviksi laeiksi, HE 133/2025 vp

- STTK katsoo, että osaamistietovaranto edistää yksilöiden osallistumista työuran aikaiseen oppimiseen kokoamalla hajallaan olevaa koulutustietoa yhteen ja tuomalla uusia työkaluja helpottamaan urasuunnittelua.
- Uusien digitaalisten palveluiden laaja käyttöönotto edellyttää kansalaisille suunnattua viestintää ja markkinointia.
- Osaamispolkua kehitettäessä on varmistettava tekoälyominaisuuksien eettinen hyödyntäminen.

STTK pitää uutta osaamistietovarantoa työntekijöiden näkökulmasta kannatettavana ja tarpeellisena palveluna, joka katsoo sen edistävän yksilöiden mahdollisuuksia osallistua jatkuvaan työuran aikaiseen oppimiseen. Tällä hetkellä erityisesti työikäisille suunnattu koulutustieto on pirstaloitunut ja ura- ja ohjauspalvelut ovat puutteellisia. Uuden digitaalisen palvelukokonaisuuden toivotaan helpottavan koulutusmahdollisuuksia koskevan tiedon löytämistä, koulutusta koskevien valintojen tekemistä ja tukevan urasuunnittelua.

Esityksen mukaan Osaamispolun kohderyhmä olisi hyvin laaja ja palvelut koskisivat kansalaisia lapsista ja nuorista alkaen aina ikääntyneisiin asti. STTK toteaa, että työikäiset tulevat olemaan palvelun keskeinen käyttäjäryhmä, ja tämä olisi hyvä tuoda vahvemmin esiin myös esityksen perusteluissa.

Osaamisen kehittämisen eri tarkoituksiin on syntymässä useita digitaalisia alustoja (Osaamispolku, opintopolku.fi, opin.fi). Jotta kansalaiset löytäisivät palvelut ja oppisivat hyödyntämään niitä, on palveluiden markkinointiin ja viestintään tarpeen osoittaa riittävät resurssit.

Palvelua käyttäville yksilöille tulee tarjota tietoa ja ohjausta osaamisprofiilin luomiseen ja profiilin tietojen hyödyntämistä koskevan suostumuksen antamiseen. Palvelun käyttäjille tulee olla selvää, mihin tarkoitukseen osaamisprofiiliin tallennettuja tietoja voidaan suostumuksen antamisen jälkeen käyttää.

Nousiainen Riina 14.10.2025

STTK myös painottaa tarvetta huolehtia siitä, että tekoälyominaisuuksia hyödynnetään Osaamispolussa eettisesti kestävällä tavalla. Palvelua kehitettäessä tulee huolehtia siitä, että kun tekoälyä hyödynnetään seulomaan käyttäjille soveltuvia koulutusmahdollisuuksia, niin mahdolliset vinoumat kuten esimerkiksi syrjivät käytännöt havaitaan ja niitä ehkäistään.

Yksilön kannalta olisi hyödyllistä, että jatkuvan oppimisen koulutuksia olisi kirjattuna palveluun mahdollisimman laajasti, eikä tietoa koulutusmahdollisuuksista tarvitsisi täydentää monista eri lähteistä. Erityisesti aikuisopiskelijoiden näkökulmasta on hyvä, että tietovarantoon sisällytetään myös tutkinnon osiin liittyvä koulutus. On myös tärkeää, että esimerkiksi vapaan sivistystyön koulutustarjonta voidaan laajasti huomioida tietovarannossa.

STTK huomauttaa, että osaamistietovarannon toimeenpanosta ja rekisterien ylläpidosta ja kehittämisestä aiheutuu Opetushallitukselle ja KEHA-keskukselle uusia viranomaistehtäviä, joiden hoitamiseen tulee osoittaa riittävät taloudelliset resurssit.

Lisätietoja Riina Nousiainen, asiantuntija (koulutus ja osaaminen)
riina.nousiainen@sttk.fi, puh. 050 310 6056